

W niedzielę 24 lipca br. radiosłuchacze całej Polski śledzili przy głośnikach przebieg uroczystości, jakie miały miejsce w Raszynie. Odbyło się tam otwarcie nowej Centralnej Radiostacji P.R., wybudowanej przez polskich robotników, techników i inżynierów.

U stóp wielkiego masztu, który wysokością swą — 335 m — bije rekord świata, zebrały się delegacje partii politycznych, Związków Zawodowych oraz okolicznych mieszkańców. Zgromadzili się także robotnicy i pracownicy „Mostostalu”, Wojskowego Przedsiębiorstwa Budowlanego i Polskiego Radia — budownicy Radiostacji Centralnej w Raszynie oraz Centralnej Rozgłośni P.R. w Warszawie.

Uroczystego otwarcia stacji nadawczej dokonał Prezydent R.P. Ob. Bolesław Bierut, oddając do użytku polskim radiosłuchaczom najbliższą radiostację kraju.

Przemówienia okolicznościowe wygłosili: premier Józef Cyrankiewicz, dyrektor naczelny P. R. Wilhelm Billig, dyrektor programowy Czeskosłowackiego Rozhlasu Mirko Oczadlik w imieniu delegacji Radia Węgierskiego, Rumuńskiego i Czesosłowackiego, długoletni kierownik radiostacji raszyńskiej inż. Kolanowski oraz przewodownik „Mostostalu” ob. Barszcz.

Po przemówieniach Prezydent R. P. udekorował wysokimi odznaczeniami wyróżniających się w pracy robotników, techników i inżynierów Polskiego Radia, „Mostostalu” oraz Wojskowego Przedsiębiorstwa Budowlanego, dzięki którym prace przy budowie nowej radiostacji i rozgłośni zostały ukończone w terminie. Krzyż oficerski Orderu Odrodzenia Polski otrzymał dyr. techn. P. R. inż. Wł. Cetner, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski — nac. wydz. budowy i planowania urządzeń nadawczych inż. Henryk Kalita, kierownik Warsztatów Centralnych P.R. inż. Mieczysław Kiepiński, konstr. wydz. elektro-akustyczny inż.

Foto Film Polski

Prezydent R.P. ob. Bolesław Bierut dekoruje wysokimi odznaczeniami państwowymi budowniczych Centralnej Radiostacji i Rozgłośni P. R.

Dalszy ciąg uroczystości odbył się w nowym budynku Rozgłośni Centralnej P. R. w Warszawie. Goście zwiedzili studia, reżyserki, kabiny do nagrywania i amplifikatornie. Wielkim powodzeniem cieszyła się otwarta w rozgłośni wystawa, poświęcona 5-leciu Odrodzonego Polskiego Radia.

W CENTRALNEJ ROZGŁOSNI WARSZAWSKIEJ

Foto Film Polski

Pierwsza audycja z wielkiego studia koncertowego nowej rozgłośni P. R. w wykonaniu Chóru i Orkiestry pod dyrykcją Jerzego Kołaczewskiego. Konstrukcja nowej Centralnej Rozgłośni daje możliwość lepszego wykonania technicznego każdej audycji.

U STÓP NAJWYŻSZEGO MASZTU ŚWIATA

Centralna radiostacja P.R. jest nie tylko najbliższą stacją nadawczą w Polsce. Sławna jest ona także na całym świecie, gdyż posiada najwyższy maszt. Znamy wieża Eiffla w Paryżu posiada 308 m. wysokości. Przewyższa ją antena Węgierskiej Radiostacji w Lakihegy — 314 m. Ale jeszcze wyższy jest polski maszt, wybudowany przez wytwórnię konstrukcji stalowych w Chorzowie, a zmontowany przez pracowników „Mostostalu”. Aby maszt nie wywrócił się, podtrzymują go z trzech stron olbrzymie naciągi — grube liny stalowe po cze-

ry z każdej strony. Projektodawcą tego olbrzymia wążącego przeszło 1000 t. jest inż. Koziołek.

Stojąc u stóp gigantycznego masztu trudno przypuścić, że jest on aż tak wysoki. Skoro jednak rozpocząć pieszą wędrówkę po schodkach okazuje się, że istotnie trzeba dobrych paru godzin wspinaczki, by dotrzeć do szczytu. Aby robotnicy pracujący na szczycie nie musieli wspinąć się i tracić drogiego czasu i siły, we wnętrzu masztu zainstalowano samochód. Kółami swym wdrapuje się on na sam wierzchołek z szybkością 25 m/min., wioząc potrzebne materiały i robotników. Szofer siedzi przy motorze samochodu i jedzie w górę. Niełatwo uwierzyć, że to nie jest żadna winda na linie, a po prostu dźwиг-samochód.

Ze szczytu masztu roztacza się daleki widok na Warszawę i okolice. Trudno się domyśleć, że małe białe pudełeczko obok masztu to właśnie budynek radiostacji, w którym znajduje się 200 kw nadajnik zasilający energią maszt. Wysokość jego wynosi akurat czwartą część długości fali, na jakiej pracuje radiostacja — 1339,3 m. i dzięki temu audycje P.R. są słyszane w całym kraju.

Wielu czytelników miałoby z pewnością ochotę wjechać taką windą samowspinającą się na szczyt najwyższego masztu na świecie. Niestety, nie jest to możliwe. Gdy maszt wysyła w świat fale radiowe, nikt nie może się na nim znajdować. Z tego względu przybywające wycieczki muszą ograniczyć się do obejrzenia z daleka smukłej konstrukcji i zwiedzenia budynku „fabryki” produkującej niewidzialne fale radiowe. Nadajnik, który je wytwarza, pochodzi z czechosłowackiej f-m „TESLA”. Rodzielnia wysokiego i niskiego napięcia, generatory wzbudzające, stół kontrolny, prostownik rezerwowy oraz linie przesyłowe wielkiej częstotliwości są wykonane we własnym zakresie.

Budynek, posiadający kubaturę 25.000 m³, wzniesiony został przez Wojskowe Przedsiębiorstwo Budowlane. Urządzenia elektro-akustyczne zainstalowali pracownicy P.R. według projektu inż. Janika. Rozgłośnia obsługuje trzy stacje nadawcze w Warszawie: Radiostację Centralną, Warszawę II i Warszawę III.

Pracownicy radiofonii przewodowej Polskiego radia, chcąc uczcić dzień 22 lipca — narodowe Święto Odrodzenia Polski — z początkiem br. przyjęli zobowiązania, mające na celu przyspieszenia radiofonizacji kraju. „Czyn lipcowy” pracowników radiofonii przewodowej został wykonany przed terminem i z nadwyżką. Zamiast planowanych 200 radiowezłów od 1 stycznia br. założono 243. W wyniku przeprowadzonej kampanii zbiorowych urządzeń radiowych 1.062 wsie objęte zostały siecią radiową. Plan radiofonizacyjny przewidziany na okres 7 miesięcy wykonany został w 125%.

Na dzień 1 sierpnia na terenie całego kraju czynne były 664 radiowezły obsługujące przeszło 370.000 głośników mieszkaniowych. Przy pomocy sieci przewodów radiofonicznych w ciągu 5 lat swej działalności Polskie Radio radiofonizowało: 4.600 wsi i osiedli robotniczych, 4.210 świetlic, 4.620 szkół, 440 szpitali oraz 860 zakładów pracy.

Po ukończeniu kursu i zdaniu egzaminów absolwenci zostaną natychmiast skierowani do pracy w radiowezłach. Ponieważ powrócą oni do swoich rodzinnych miejscowości, będą mogli przyczynić się do zwiększenia tempa radiofonizacji ze względu na znajomość miejscowych stosunków i zapotrzebowania ludności na urządzenia radiowe.

Pracownicy radiofonii przewodowej Polskiego radia, chcąc uczcić dzień 22 lipca — narodowe Święto Odrodzenia Polski — z początkiem br. przyjęli zobowiązania, mające na celu przyspieszenia radiofonizacji kraju. „Czyn lipcowy” pracowników radiofonii przewodowej został wykonany przed terminem i z nadwyżką. Zamiast planowanych 200 radiowezłów od 1 stycznia br. założono 243. W wyniku przeprowadzonej kampanii zbiorowych urządzeń radiowych 1.062 wsie objęte zostały siecią radiową. Plan radiofonizacyjny przewidziany na okres 7 miesięcy wykonany został w 125%.

Na dzień 1 sierpnia na terenie całego kraju czynne były 664 radiowezły obsługujące przeszło 370.000 głośników mieszkaniowych. Przy pomocy sieci przewodów radiofonicznych w ciągu 5 lat swej działalności Polskie Radio radiofonizowało: 4.600 wsi i osiedli robotniczych, 4.210 świetlic, 4.620 szkół, 440 szpitali oraz 860 zakładów pracy.

GAZETKA RADIOWA

Nr 8 (24)

Warszawa, Sierpień 1949 rok

Rok III

Polskie Radio na nowym etapie pracy

„W dniu święta narodowego rok rocznie klasa pracująca Polski dokonuje w marszu ku socjalizmowi przeglądu swoich sił i swoich coraz to nowych osiągnięć.

Dla nas, radiowców, 5-lecie Polski Ludowej zbiega się jednocześnie z 5-leciem odrodzonego na nowych podstawach Polskiego Radia.

Podobnie jak w całym kraju, tak też i na terenie naszej pracy w Radio mamy do zaoferowania osiągnięcia olbrzymiej miary.

W okresie tym odbudowaliśmy względnie zbudowaliśmy 12 rozgłośni i radiostacji o mocy 450 kilowatów, zyskaliśmy 1.100.000 abonentów.

Rok ostatni przyniósł szczytowe osiągnięcia: wielką centralną stację nadawczą z potężnym masztem w Raszynie i nowoczesną rozgłośnią w Warszawie.

W ciągu tych pięciu lat prześcignęliśmy wyniki trzynastu lat pracy radia przedwojennego, prześcignęliśmy je we wszystkich dziedzinach: zarówno w programie, jak też w technice i organizacji. Polskie Radio wysunęło się tym samym na jedno z czołowych miejsc pośród radiofonii europejskich.

Dzisiaj stwierdzić możemy, że wykonaliśmy w pełni zadania nałożone na nas przez Rząd Polski Ludowej, powierzone nam przez Polską Zjednoczoną Partię Robotniczą. Ponadto wykonałmy własne zobowiązania powzięte w ramach czynu lipcowego.

Spełnienie tych wszystkich zadań stało się możliwe dzięki świadomemu wysiłkowi, dzięki wytrwałej pracy wszystkich radiowców. Stało się to możliwe dzięki wyjątkowej opiece i szczególnej uwadze jaką Rząd i Partia — Polsce Ludowej przywiązują do radia jako do narzędzia walki o postęp i kulturę.

„Otwarcie i oddanie do użytku nowej Centralnej Radiostacji w Raszynie — masztu 335-metrowego, wykonanego przez sławną już „Mostostal” i nową Centralną Rozgłośnią jest jeszcze jednym wielkim zwycięstwem polskiego inżyniera, polskiego konstruktora, polskiego technika, polskiego robotnika, polskiej organizacji pracy i polskiej gospodarki...”

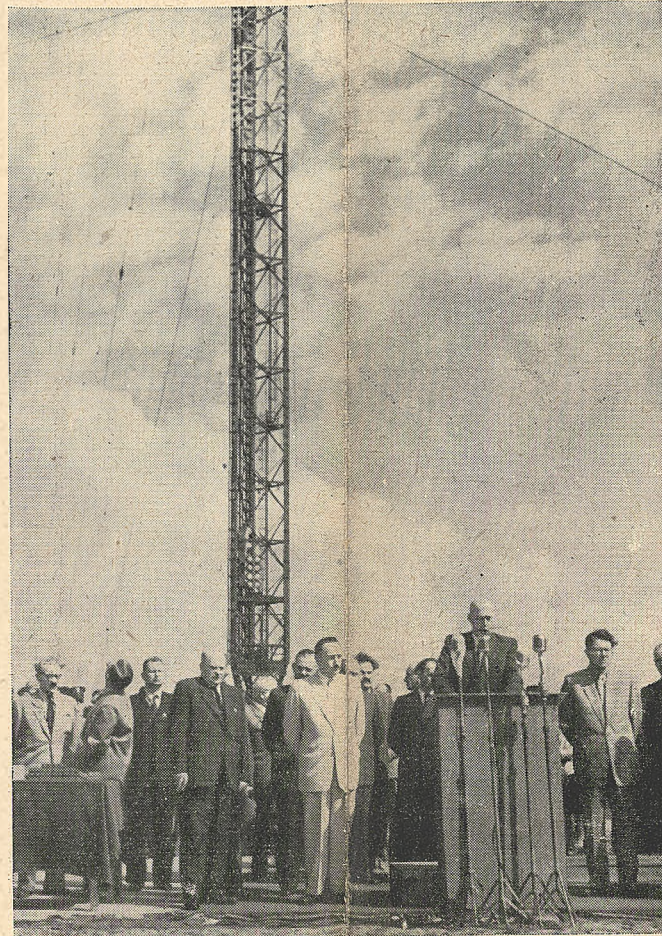

Foto Film Polski

Premier Cyrankiewicz przemawia na otwarciu Centralnej Radiostacji Polskiego Radia. Wieść o wielkich osiągnięciach Polski Ludowej rozesłał najwyższy maszt świata.

CZYN PRACOWNIKÓW RADIOFONII PRZEWODOWEJ P. R.

Pracownicy radiofonii przewodowej Polskiego radia, chcąc uczcić dzień 22 lipca — narodowe Święto Odrodzenia Polski — z początkiem br. przyjęli zobowiązania, mające na celu przyspieszenia radiofonizacji kraju. „Czyn lipcowy” pracowników radiofonii przewodowej został wykonany przed terminem i z nadwyżką. Zamiast planowanych 200 radiowezłów od 1 stycznia br. założono 243. W wyniku przeprowadzonej kampanii zbiorowych urządzeń radiowych 1.062 wsie objęte zostały siecią radiową. Plan radiofonizacyjny przewidziany na okres 7 miesięcy wykonany został w 125%.

Na dzień 1 sierpnia na terenie całego kraju czynne były 664 radiowezły obsługujące przeszło 370.000 głośników mieszkaniowych. Przy pomocy sieci przewodów radiofonicznych w ciągu 5 lat swej działalności Polskie Radio radiofonizowało: 4.600 wsi i osiedli robotniczych, 4.210 świetlic, 4.620 szkół, 440 szpitali oraz 860 zakładów pracy.

S Z K O L E N I E KIEROWNIKÓW RADIOWEZŁÓW

Organizacja Młodzieżowa „Służba Polsce” w porozumieniu z Polskim Radiem przystąpiła w całym kraju do szkolenia kierowników radiowezłów, których brak daje się odczuwać wobec prowadzonej obecnie akcji radiofonizacji ośrodków wiejskich i fabrycznych. Za przykładem Poznania poszedł Gdańsk, rozpoczynając kursy radiotechniczne. Uczestnikami są junacy „Służby Polsce” w wieku lat 17 — 19 posiadający ukończone 7 klas szkoły podstawowej.

Po ukończeniu kursu i zdaniu egzaminów absolwenci zostaną natychmiast skierowani do pracy w radiowezłach. Ponieważ powrócą oni do swoich rodzinnych miejscowości, będą mogli przyczynić się do zwiększenia tempa radiofonizacji ze względu na znajomość miejscowych stosunków i zapotrzebowania ludności na urządzenia radiowe.

2.000 ZRADIOFONIZOWANYCH SZKÓŁ

Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju w ramach „Czynu Lipcowego” zradiofonizował do dnia 22 lipca ponad 2.000 szkół na terenie całego kraju. Do dnia 7 lipca Zarząd Główny SKRK przekazał swoim Zarządom Okręgowym kwoty przeznaczone na subsydia dla szkół w poszczególnych okręgach. Okręg wojewódzki warszawski, poznański i kielecki otrzymały po 2 miliony zł., Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Łódź, Szczecin i Wrocław po półtora miliona zł., Rzeszów, Olsztyn, Białystok i Lublin po 1.200.000 zł. oraz Kraków — milion i Warszawa-miasto — pół miliona zł.

Sumy te Zarządy Okręgowe podzieliły na subwencje dla szkół i świetlic młodzieżowych na swoich terenach, dodając do nich jako subwencje zarządów okręgowych nie mniej poważne kwoty zebrane wśród społeczeństwa miejscowego drogą składek i organizowania specjalnych imprez.

WSPÓŁPRACA SKRK Z POCZTĄ

W N-rze 10 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Pocht uczakowało się zarządzenie Ministra Pocht o współpracy urzędów i agencji pocztowych z oddziałami powiatowymi i kołami SKRK. Jak wynika z tego zarządzenia, Zarządy Okręgowe SKRK nawiązały ścisłą współpracę z Okręgowymi Dyrekcjami Pocht i Telegrafów, a zarządy oddziałów powiatowych z kierownikami obwodowych urzędów. Współpraca polega w pierwszym rzędzie na pomocy organów pocztowych w zjedynianiu nowych członków i inkasowaniu składek członkowskich SKRK.

Zarząd Główny SKRK w porozumieniu z Ministerstwem Pocht wydrukował znaczki SKRK wartości 5 i 20 zł, które służą jako pokwitowania za uiszczono składek członkowskie. Mogą one być również używane na dopłatę do przesyłek pocztowych.

WARTO WIEDZIEĆ

WYKONANIE PROGRAMU

„Program radiowy musi posiadać idealną ciągłość — między poszczególnymi audycjami nie są dopuszczalne przerwy większe niż ½ minuty. Stawia to duże wymagania co do dokładności pracy personelu zarówno programowego jak i technicznego. Czas trwania audycji musi być uprzednio dokładnie ustalony, praca poszczególnych studiów, nagrywań i odtwarzania dobrze zsynchronizowana.

Nad prawidłowym biegiem programu czuwać: inspektor rozgłośni, speaker, reżyserzy poszczególnych audycji muzycznych czy słuchowiskowych oraz personel techniczny obsługujący całość traktu mikrofonowego, tj. wszystkie urządzenia poczynając od mikrofonu a kończąc na liniach wyjściowych na radiostację.

Foto Film Polski

Zespół mikserski przez potrójną szybę obserwuje przebieg koncertu. Piękne wykonanie utworu muzycznego, który brzmi w głośnikach, jest tak samo dziełem dyrygenta jak i miksującego.

Każda audycja muzyczna czy słuchowisko wymaga uprzednich prób, które pozwalają ustalić prawidłowe rozstawienie mikrofonów i wykonawców. Przez złączenie lub oddalenie mikrofonów, przez odpowiednią grupowanie wykonawców, przez regulację tłumienia studia można otrzymać uwypuklenie tych lub innych fragmentów słuchowiska czy utworu muzycznego, uwidocznienie pewnych instrumentów czy solistów oraz odpowiednio brzmienie akustyczne audycji. Próby te wymagają dużego doświadczenia, znajomości charakterystyk mikrofonów i umiejętności operowania adaptacjami akustycznymi studia. Szczególnie trudne do wyreżyszerowania są słuchowiska teatru radiowego, w których wszystkie elementy muszą być idealnie skoordynowane.

Głosy Radiosłuchaczy

Wpływając do Biura Studiów korespondencja przynosi nam codziennie szereg różnorodnych wypowiedzi, dotyczących programu radiowego. Radiosłuchacze dzielą się z nami wieloma spostrzeżeniami i uwagami, jakie nasuwają się im po przesłuchaniu audycji.

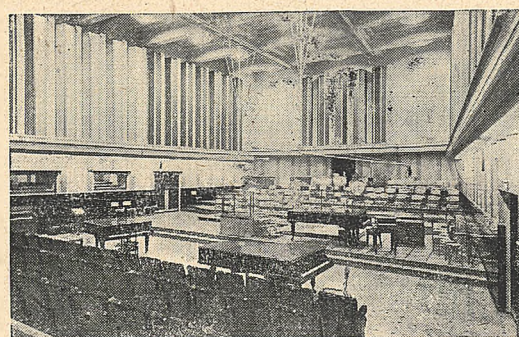
Oto charakterystyczny list dwóch młodych uczennic z Rembertowa, które tak piszą na temat muzyki: „... Dajcie nam, że są tacy radiosłuchacze, którzy tak bardzo skarżą się na nadmiar muzyki poważnej w programie i tak bardzo napastują poranki muzyczne, symfonie i uwertury. My bowiem jesteśmy zadowolone z tego, że Polskie Radio daje dosyć często muzykę poważną. Chyba przyjemniej jest posłuchać utworu Mozarta, Beethovena, Czajkowskiego czy Griega niż rumbę „Tiku-tiku” i inne angielskie lub amerykańskie folkstory. Zadowolone jesteśmy także, że Polskie Radio wprowadzało do swego programu nieco więcej muzyki ludowej, a rozrywki koncerty wymieniane też są pożydane. Tym sposobem mamy różnorodność muzyki, lecz muzyki wartościowej”.

Na temat audycji literackich otrzymaliśmy taki list: „... Byłem w Wołominie u znajomych. Stuchaliśmy u 14 osób pięknego słuchowiska „Konrad Wallenrod” wg Mickiewicza — i wszystkim nam tak się on podobało, że poprosiło czuję się w obowiązku podziękować Polskiemu Radiu za tę uspaniałą audycję. Przecież wszyscy czytaliśmy „Konrada Wallenroda” a jednak doszliśmy do przekonania, że książka w naszych rękach i ta sama jej treść — podana przez radio, to jak gdyby dwa różne dzieła inaczej do nas trafiające, inaczej przez nas odbierane. Według mnie takie utwory poetyckie jak „Konrad Wallenrod” — właśnie tylko na fali radiowej uzyskują swą prawdziwą wartość, jakiej w normalnym czytaniu jakże często nie dostrzegamy. Apelujemy do Dyrekcji Programowej P.R., by w miarę możliwości częściej nadawała utwory najbardziej znanych poetów, jak Mickiewicz, Puszczyk,łowacki, mając na uwadze to, że nawet najbardziej znana literatura szkolna dopiero przez podanie jej na falach eteru przemawia do odbiorców w pełni swego piękna i doskonałości. Słuchowisko „Konrad Wallenrod” było doskonale opracowane i pozostawiało wśród nas niezatarte wspomnienia. Czy nie dałoby się jeszcze raz tego powtórzyć?”

Otrzymujemy również listy od naszych najmłodszych radiosłuchaczy, którzy z niecierpiwym zainteresowaniem słuchają przeznaczonych dla nich audycji. Oto urywek z listu Stasia S., ucznia szkoły powszechnej z Dębna:

„... Kochane radio! Ja piszę w swoim imieniu i za mego koleżę Franka, z którym razem słuchamy audycji dla dzieci o godz. 15.30. Jestem bardzo zadowolony z tych audycji, a już najbardziej lubię jak podawane są przysłówki zwierząt i owoadów. Podoba mi się także samo słuchowisko, gdzie grają i śpiewają, bo lubimy bardzo muzykę i piosenki. Frankowi to ma taką pamięć, że zaraz każdą umie zaśpiewać. I pani nauczycielka w klasie i nasze mamusi w domu — to każą nam zawsze słuchać każdej audycji dla dzieci, bo one uczą. Ja zawsze zapisuję, co słuchałem i mam już bardzo dużo tytułów, pomaga mi to przypomnieć sobie, co słyszałem. A potem, to się pytam kolegów, czy też słuchali. Czuje wszystkich z Kochanego Radia. Frank też. — Stach”.

rym zachowana musi być duża plastyczność, jakby perspektywa akustyczna, duży zakres dynamiki od szeptu do chóralnych i orkiestrowych fragmentów oraz gdzie stosowane są efekty i triki akustyczne, jak np. płask wody, tętni koni, szum wiatru, uzyskiwane często prymitywnymi środkami, ale wymagającymi dużej ilości prób.

Studio Koncertowe, które posiada na ścianach adaptacje akustyczne.

Próby te przesłuchiwane są na głośnikach kontrolnych zarówno przez reżysera i inspektora rozgłośni, jak przez personel techniczny. Dużym ułatwieniem jest nagrywanie próbnej audycji na megafon, pozwala to na skontrolowanie utworu nie tylko przez reżysera, ale również przez wykonawców i dyrygenta. Natychmiast po wykonaniu audycji może być przesłuchana przez głośnik kontrolny w tymże studio, a w razie zauważenia usterek może być skasowana i powtórnie nagrana na tej samej taśmie”.

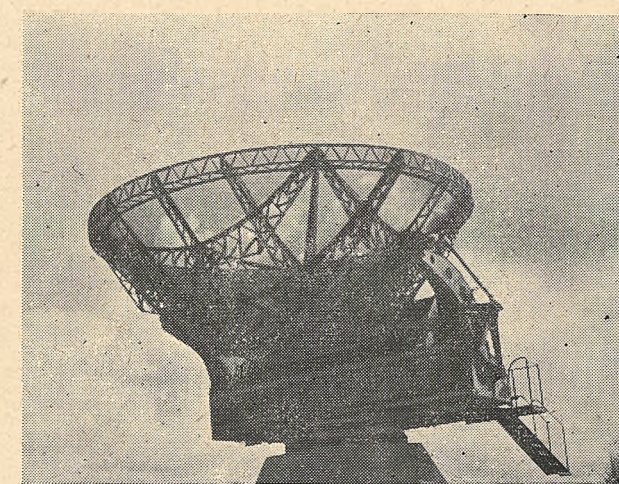
Jest to wyjątek z niedawno wydanej książki pt. „Radiofonizacja” inż. Władysława Cetnera. Książkę interesujący się technicznymi zagadnieniami radia znajdą w niej wiele informacji o pracy rozgłośni, radiostacji, radiofonii przewodowej itp. Dłutnowo to wydawnictwo, które ukazuje się nakładem Radiańskiego Instytutu Wydawniczego, jest do nabycia we wszystkich księgarniach w cenie 800 zł.

CIEKAWOSTKI...

W wielkim studio rozgłośni wrocławskiej odbudowane zostały, zniszczone w czasie działań wojennych, olbrzymie organy, które posiadają trzy klawiatury, 3.500 piszczałek i 46 głosów. Po raz pierwszy koncert organowy na zrekonstruowanym instrumencie nadało Polskie Radio 23 lipca. Odtąd w programie radiowym znajdują się stałe odcinki muzyki organowej.

W Mexico City w pięknym gmachu szkoły „Escuela Nacional de Maestros” odbyła się międzynarodowa konferencja, mająca na celu opracowanie rozdziału fal krótkich do użytku poszczególnych radiofonii świata. W obradach wzięli udział przedstawiciele 68 państw. Półroczna konferencja nie dała zadowalających rezultatów, gdyż plany jej nie zostały przyjęte.

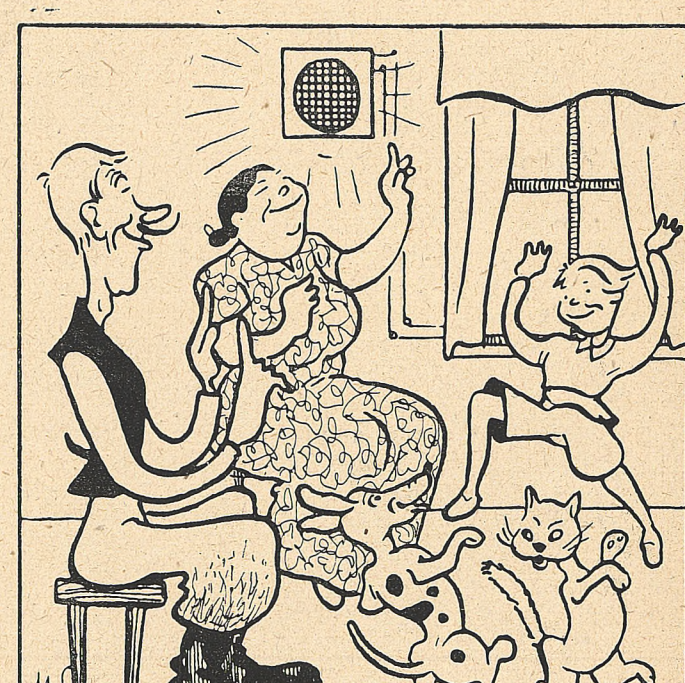
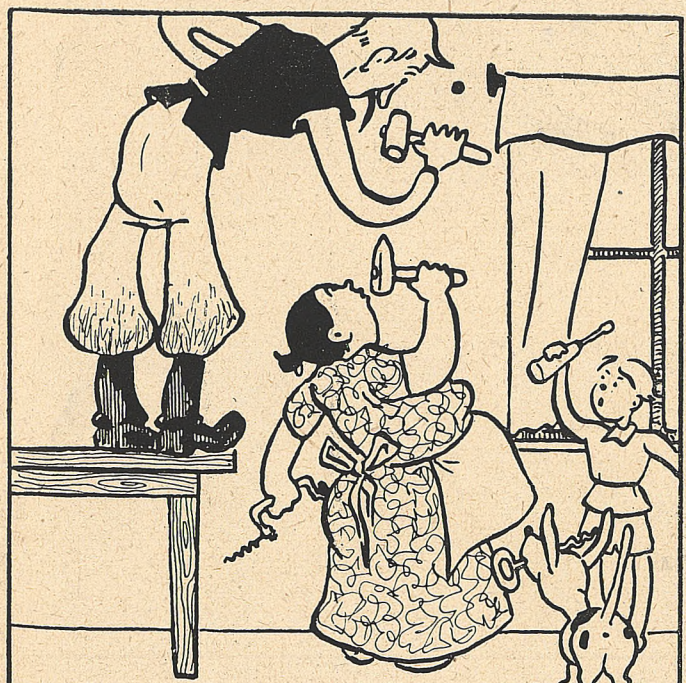
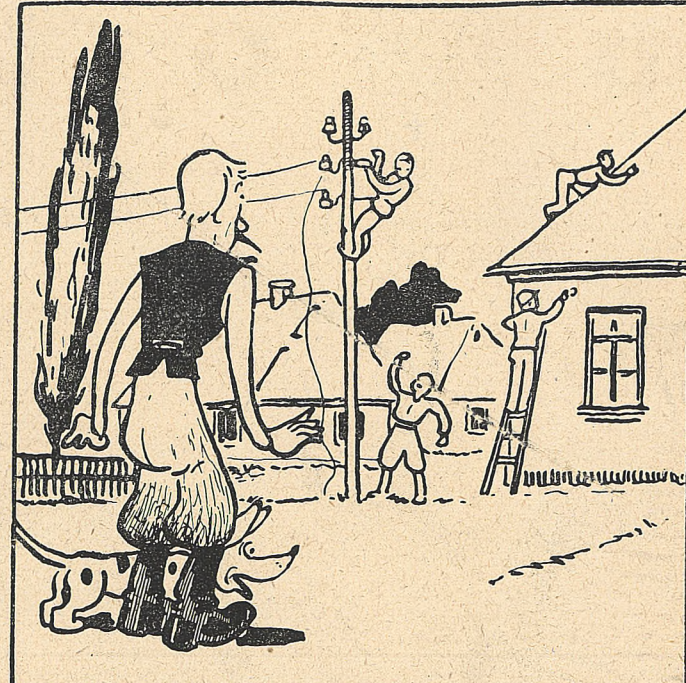
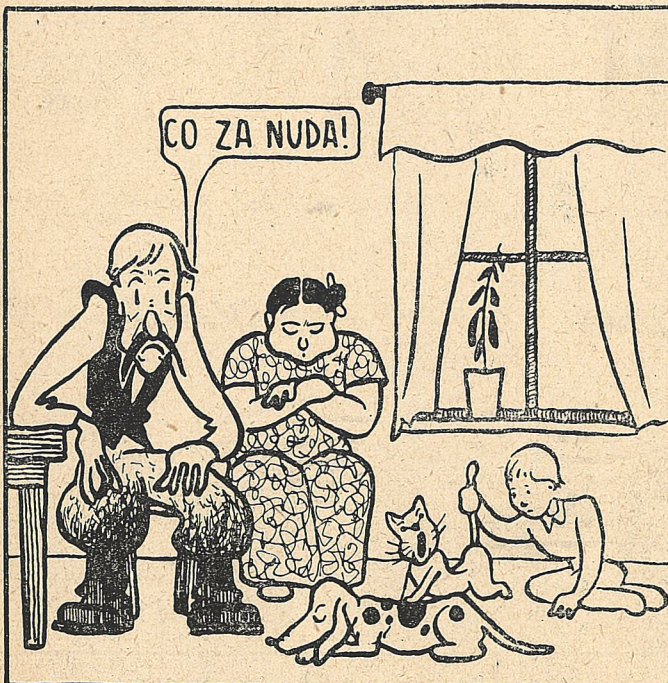
Przy pomocy tej anteny kierunkowej chwytały się fale radiowe, które są wysyłane przez słońce i inne planety.

Prenumeratę za „Gazetkę Radiową” w wysokości

50 zł. — kwartalnie,
lub 200 zł. — rocznie,

należy wpłacać na konto Administracji tygodnika „Radio i Świat”, P. K. O. nr. 1-330, zaznaczając na odwrocie przekazu: Prenumerata „Gazetki Radiowej”.

PRZYGODY TELESFORA WTYCZKI

rys. Marian Walentynowicz

WYDAWCA: BIURO WYDAWNICTW I PROPAGANDY POLSKIEGO RADIA, Warszawa, NOAKOWSKIEGO 20.

